

4. Кальчук М. І. Дидактична казка на уроках навчання грамоти: з досвіду використання ідей Василя Олександровича Сухомлинського. *Педагогічний дискурс*. 2011. № 10. С. 198-203.
5. Мокляк Л. І. Казка як джерело формування духовної культури людини. *Вісник Національного авіаційного університету. Філософія. Культурологія*. 2012. № 1. С. 116-120.
6. Паламар С.П. Особливості роботи над епітетами як виразниками образності мовлення на уроках читання в початковій школі. *Педагогічна теорія і практика: Зб. Наук. праць* Київ: КиМУ, 2017. Вип. 1 (6) 537 с.
7. Паламар С.П., Назаренко Л.А. Компетентнісний підхід до викладання літератури з використанням хмарних технологій. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2018. (3(137)). С. 102-109. ISSN 2227-2844
8. Полковенко Т.В., Полковенко О.В. Видання для казкотерапії: вихователям, педагогам, психологам, батькам. *Психологічні науки*. 2016. №6/1(23) С. 44-48

Угрин Марія Вікторівна,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
факультет філології і журналістики,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
Науковий керівник:
Скуратко Тетяна Миколаївна,
кандидат філологічних наук, доцент,
кафедра української та зарубіжної літератур
і методик їх навчання,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

ТВОРЧА ПОСТАТЬ ДАРІЇ ВІКОНСЬКОЇ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРИ РІДНОГО КРАЮ

Дарія Віконська (Іванна-Кароліна (Ліна) Маєр-Федорович-Малицька) – українська письменниця, літературознавця, літературний критик, перекладач, мистецтвознавиця Галичини міжвоєнного періоду.

Відомий дослідник творчості Дарії Віконської І. Набитович зазначає, що ця письменниця була цікавою постаттю українського літературознавчого та культурологічного процесу в Галичині міжвоєнного двадцятиліття, і наголошує на тому, що її студії «є свідченнями поступового переходу українських досліджень мистецтва від пошуку в одномірних площинах вивчення творчості тих чи інших митців чи їхніх окремих творів до багатомірних просторів компаративістичних студій» [4, с. 1–2]. Заслуговує на увагу те, що Дарія Віконська активно займалася проблемами європеїзації української культури, дбала про її входження в європейський культурний простір.

Цікавим є той факт, що Дарія Віконська до двадцяти двох років не володіла українською мовою, але завдяки тому, що мала хорошу європейську освіту (навчалася у кількох європейських навчальних закладах) і легко опанувала іноземні мови, змогла не просто бездоганно вивчити мову своїх предків, але й стати відомою українською письменницею, створивши власний художній світ з незвичайним залученням аспектів інших мистецтв. Вона однією з перших в українському літературознавстві здійснювала літературознавчий аналіз, керуючись принципом інтердисциплінарності: її роздуми над художніми текстами дуже часто перемишуються роздумами з інших ділянок мистецтва – у першу чергу малярства, скульптури та музики.

Варто наголосити, що літературна спадщина Дарії Віконської не є об'ємною, однак у ній відображено інтелектуальний та мистецький клімат міжвоєнного двадцятиліття Галичини. Зазначимо, що Д. Віконська віддавала перевагу есеїстичній формі викладу із тяжінням до жанрової дифузії (етюд, замальовка, акварель, полонез, вальс).

Вважаємо, що, вивчаючи літературу рідного краю (Тернопільщини), не можливо оминати яскраву і самобутню творчість Дарії Віконської. На нашу думку, на уроках літературного краєзнавства у старших класах ЗОШ доцільно ознайомити учнів із збіркою письменниці прозових етюдів мистецької тематики «Райська яблінка» (Львів, 1931). Зазначимо, що твори Дарії Віконської із цієї збірки вражають своєю художністю. Читаючи етюди із збірки «Райська яблінка», захоплюємося їх описовістю та музичністю. Саме тому, вивчаючи

есеїстку письменниці, варто застосовувати інтегрований підхід, адже інтегрований тип уроку дозволить розширити соціально-пізнавальний досвід учнів у руслі поставлених учителем конкретних навчально-виховних завдань, сформувати у школярів ціннісні компетенції. Так, ознайомлюючись із етюдом Дарії Віконської «Білі іриси», який є багатим на портретний та пейзажний описи, можна запропонувати учням намалювати іриси, підібрати мелодію, яка б відображала настрій картини. Також, на нашу думку, учителям варто приділити увагу і ознайомленню старшокласників із особливостями творчого становлення письменниці. При цьому, вважаємо, доцільним буде звернення до музейних матеріалів: першодруків, фотографій, портретів, рукописів, альбомів, присвячених життю і творчості Дарії Віконської.

Вивчаючи творчість Дарії Віконської на уроках літератури рідного краю, доцільно звернутися до таких типів уроків як «Заочна екскурсія», «Круглий стіл», «Письменник про себе», «Особистість письменника за його листами», а також урок-концерт, літературно-музична композиція, урок-семінар, урок-учнівська конференція. Велике значення також має і позакласна робота: екскурсії в музей, відвідання місць, пов'язаних з перебуванням письменниці, проведення літературно-музичних вечорів, вікторин, конкурсів, випуск газет. Так, доцільно було б організувати екскурсію у музей галицького мецената Володислава Федоровича, батька Іванни-Кароліни Маєр-Федорович-Малицької, в селі Вікно Гримаїлівської громади. Зазначимо, що письменниця була залюблена у красу краєвидів села Вікно, де знаходився родинний маєток її дідуся Івана, тому і обрала для себе творчий псевдонім Дарія Віконська.

Отже, вивчення літератури рідного краю є важливою ланкою у системі літературної освіти школярів, адже учні мають можливість роздумувати над історичною долею свого народу, його місцем у світовій цивілізації, оцінювати внесок письменників рідного краю у національну та світову скарбницю літератури й культури.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабій П. Віконська Дарія [Текст]. Тернопільський енциклопедичний словник: у 4 т. / редкол.: Г. Яворський та ін. Тернопіль, 2004. Т. 1. С. 279.

2. Віконська Д. *Ars Longa...* Літературознавство. Мистецтвознавство. Культурологія. Львів: Піраміда, 2015. 352 с.
3. Ільницький М. Драма без катарсису: Сторінка літературного життя Львова першої половини ХХ ст. Львів: Місіонер, 1999. 212 с.
4. Набитович І. Дарія Віконська – лицар українського II Rinascimento // Віконська Дарія. За силу й перемогу. Ч. 1: За державну бронзу. Львів: Піраміда, 2016. С. 7–31.
5. Райська яблінка. Антологія української малої «жіночої» прози Галичини міжвоєнного періоду / Упоряд., літ. редакція, передм. і прим. Н. Поліщук. Львів: ЛА «Піраміда», 2014. 356 с.
6. Соп'яненко К. Формування у школярів національної самосвідомості засобами літератури. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2002. № 1. С. 31–33.
7. Ткаченко Т.І. Феномен жіночого прозописьма в українській літературі другої половини ХХ–початку ХХІ століття: [монографія]. Київ: КиМУ, 2008. 256 с.
8. Франко І. Життя Івана Федоровича та його часи. Збір. тв. Київ: Наук. думка, 1985. Т. 46. С. 14–298.

Філіпенко Соломія Юріївна,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
факультет філології і журналістики,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
Науковий керівник:
Кучма Наталія Зіновіївна,
кандидат філологічних наук, доцент,
кафедра української та зарубіжної літератур
і методик їх навчання,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ УЧНІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ПОВІСТІ «СІРОМАНЕЦЬ» МИКОЛИ ВІНГРАНОВСЬКОГО

З початком ХХІ століття тісно пов'язане впровадження в наше життя концепції емоційного інтелекту. Емоційне навантаження на психіку особистості